

Den 5-årige forældelsesfrist, der gælder for erstatningsretlige fordringer, er således uden betydning for, om der kan meddeles påbud efter loven. Derimod gælder almindelige forvaltningsretlige regler, hvorefter tilsynsmyndighederne efter passivitetstiltagninger og indrettelsessynspunkter kan være afskåret fra at meddele påbud. Tilsynsmyndighederne skal således reagere inden for en rimelig tid, når de får kendskab til en forening, der kunne påbydes afhjælpende foranstaltninger for.

Hvad, der skal forstås ved rimelig tid, vil bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder. Afgørende for vurderingen er således ikke alene, hvornår foreningen konstateres. Tilsynsmyndighederne skal således have mulighed for, hvor dette ikke umiddelbart er klart, at undersøge, hvorfra kilden stammer, dvs. hvem der er forurenere, og om der er behov for nærmere undersøgelser eller oprydninger. Sådanne undersøgelser og vurderinger må indpasses i myndighedernes øvrige ressourceanvendelse. Er der omvendt tale om en forening, hvor både behovet for foranstaltninger er klarlagt, og en mulig påbudsadressat har været inddraget i sagen, tilsiger hensynet til påbudsadressaten, at sagen inden for et forholdsvis kortere tidsrum skal følges op af et påbud.

Til § 64 n

Bestemmelsen svarer til den gældende miljøbeskyttelseslovs § 69, stk. 1 for så vidt angår påbud om at genoprette den hidtidige tilstand. Bestemmelsen er indsat for ikke at give mulighed for at udstede påbud om afhjælpende foranstaltninger med det skærpede ansvarsgrundlag, jf. § 64 m med tilbagevirkende kraft for så vidt angår jordforureninger, sket før den 1. januar 2001 og andre forureninger sket før den 30. april 2007. Det følger af domspraksis, at der gælder et strengt culpa-ansvar.

Da bestemmelsen svarer til miljøbeskyttelsesloven § 69 opererer bestemmelsen ikke med forurenerebegrebet fastlagt i § 64 d og § 64 e. Baggrunden herfor er, at det ikke er hensigten, at der skal ske ændring af, hvem der kan påbydes at genoprette den hidtidige tilstand med tilbagevirkende kraft i forhold til jordforureninger sket før den 1. januar 2001, og andre forureninger sket før 1. maj 2007. Bestemmelsen opererer i stedet med det i den gældende miljøbeskyttelseslovs § 69 anvendte: den for forholdet ansvarlige.

Bestemmelsen i stk. 2 om klageafskæring svarer til den gældende miljøbeskyttelseslovs § 69, stk. 3.

Til § 64 o

Bestemmelsen svarer til jordforureningslovens § 43. Bestemmelsen omfatter kun påbud om afhjælp-

ning af de forureninger, som hidtil har været omfattet af jordforureningsloven og øvrige forureninger efter denne lovs ikrafttræden. Dette følger af stk. 1, som ikke henviser til § 64 n. Forslaget omfatter dog også undersøgelsespåbud for gamle forureninger og er dermed parallel til den gældende jordforureningslovs § 43, som også omfatter påbud om undersøgelser af forureninger, som er sket før lovens ikrafttrædelse.

I praksis ses det ikke sjældent, at en konstateret forurening hidrører fra flere virksomheder. En forurenende virksomhed kan have etableret sig på en ejendom, der var forurennet i forvejen, hvor den ny ejer fortsætter den samme, forurenende aktivitet. Med lovforslagets § 64 o foreslås jordforureningslovens system for så vidt angår flere forurenere, jf. jordforureningsloven § 43, videreført så det kommer til at gælde både jordforureninger og andre forureninger.

Bestemmelsen forudsætter, at der er grundlag for at antage, at en vis andel - omend en ikke helt præcist fastlagt andel af foreningen - kan henføres til hver enkelt af de implicerede forurenere. Hvis flere (mulige) forurenere har bidraget til forurening af en ejendom på en sådan måde, at de enkelte forurenere henholdsvis mulige forurenere andele af foreningen på ejendommen med sikkerhed kan skilles ad, finder § 64 o ikke anvendelse. I sådanne tilfælde finder de almindelige påbudsbestemmelser anvendelse.

Hvis betingelsen for at kunne henføre forureningen til hver af de implicerede forurenere er opfyldt, kan myndighederne efter den foreslåede bestemmelse meddele påbud til alle. Myndighederne træffer i den forbindelse, i det omfang det er muligt, afgørelse om hver enkelt forurenere andel af den samlede forurening.

Ved vurderingen af forurenere »andel« skal navnlig tages hensyn til karakteren og omfanget og den tidsmæssige udstrækning af den forurening, som den enkelte forurenere har forårsaget. Afgørelsen må således træffes ud fra samtlige foreliggende oplysninger i sagen og ud fra en samlet afvejning af eksempelvis de forurenende virksomheders aktiviteter og regnskaber, som udviser virksomhedernes brug af forurenende stoffer og affaldsmængder og lignende. I dag foretages en del forureningsundersøgelser som led i handler med forurenede ejendomme. Desuden kan driftsperioderne indgå som et element i vurderingen.

Undersøgelser, som de private parter selv har ladet udføre, kan naturligvis indgå ved myndighedernes vurdering af, hvem der er forurenere.

Det foreslås, at tilsynsmyndigheden, hvis det ikke er muligt at vurdere én eller flere af forurenernes andele af en forurening, i påbuddet skal fastsætte, at li-